

پلاسمافرز درمانی در بیماری‌هایی که آنتی‌بادی بسیاری در خون بیمار وجود دارد، کاربرد دارد. مانند:

- زمانی روی می‌دهد که این باکتری‌ها بتوانند از طریق یک شکاف و یا آسیب پوستی که در اثر مواردی چون جراحی‌های اخیر، بریدگی‌ها، زخم‌های باز، التهاب‌ها و یا سایر بیماری‌های پوستی ایجاد شده‌اند، وارد بدن شوند.

عوامل خطر:

- مصرف داروهای سرکوب کننده ایمنی یا کورتن
- بیماری‌شپورپورای ترومبوتیک ترومبوسیتوپنیک
- میاستنی گراویس
- سندرم گیلن باره
- گریوز
- وجود کرایوگلوبولین در خون
- فلج چندگانه
- عود شدید ام.اس

شرح روش:

- هر فرد بالغ حدود 5 لیتر خون دارد.

خون از دو قسمت تشکیل شده است:

- سلولی: که شامل گلبول‌های قرمز، گلبول‌های سفید و پلاکت‌ها می‌باشد.
- پلاسما: که از آب و املاح، قند، چربی و پروتئین‌هایی مانند فاکتورهای انعقادی، آنتی‌بادی‌ها و ... می‌باشد. همچنین عناصر سلولی در پلاسما شناورند.

انواع پلاسمافرز:

پلاسما فرز به دو صورت زیر انجام می‌شود:

- درمانی: این نوع پلاسمافرز نوعی روش درمانی با تعویض پلاسما خون فرد بیمار می‌باشد. هدف اصلی پلاسمافرز درمانی کاهش مولکول‌های پلاسمایی یا آنتی‌بادی‌های در گردش است که مسئولیت مستقیم ایجاد بیماری را به عهده دارد. در این روش، آنتی‌بادی‌های مسئول بیماری از پلاسما جدا شده سپس بجای آن پلاسماهای مصنوعی که از پروتئین و نمک ساخته شده وارد رگ‌های بیمار می‌گردد.
- اهدایی: در این روش ابتدا خون از اهداکننده گرفته شده و پس از جداسازی پلاسما، باقیمانده سلول‌های خونی به اهداکننده بازگردانده می‌شود.

دلایل انجام:

- پلاسمافرز درمانی:
- انواع اختلالات نورولوژیکی و عصبی زمانی ایجاد می‌شود که سیستم ایمنی بدن که شامل آنتی‌بادی هستند سلول‌های عصبی خودی را بیگانه دانسته و به آن حمله کنند.

مرکز آموزشی درمانی امین اصفهان

تعویض پلاسمای خون (پلاسمافرز)

تهیه کننده: واحد آموزش سلامت

تایید کننده: کمیته آموزش بیمار

تاریخ تهیه: ۱۴۰۳

منابع: ClinicalKey، WebMD، Mayo clinic

پلازما فرز اهدایی:

از پلاسمای اهدا شده، این فراورده ها تولید می شود:

- فاکتورهای انعقادی برای درمان مبتلایان به هموفیلی آ و ب
- ایمونوگلوبولین های گوناگون مانند ضدکزاز، ضد هاری، ضد هپاتیت ب
- مزمن مانند دیابت شیرین، یا بروز يك عفونت اخير که موجب کاهش مقاومت شده باشد.
- هرگونه آسیبی که به پوست یا يك ضایعه پوستي زمینه اي صدمه برساند.
- کاهش ایمنی بدن به علت بیماری نظیر ایدز و یا سرطان های خون یا داروها
- مصرف تزریقی مواد مخدر
- سوختگی زخم حاصل از عمل جراحی

عوارض احتمالی:

- مسمومیت خون، در صورتی که باکتری ها وارد جریان خون شوند.
 - عفونت مغز یا مننژیت، در صورتی که سلولیت در ناحیه مرکزی صورت رخ دهد.
 - عفونت عضله و بافت مجاور در زیر ناحیه سلولیت شده
- ### پیشگیری:
- از وارد آمدن صدمه به پوست اجتناب کنید.

عوارض احتمالی:

به دنبال انجام پلازما فرز ممکن است عوارض زیر در فرد ایجاد شود:

- عفونت
- لخته شدن خون
- خونریزی و اختلالات انعقادی
- تنگی نفس
- کاهش کلسیم و پتاسیم خون
- کاهش فشار خون

روش انجام:

- این کار با استفاده از دستگاهی به نام ماشین پلازما فرز انجام می شود. در هریار حدود نصف فنجان تا یک و نیم فنجان خون بیمار گرفته می شود، پلاسمای آن از گلبول ها جدا می گردد، پلازما دور ریخته می شود، گلبول های جدا شده با پلاسمای مصنوعی مخلوط می شود و از طریق یک رگ دیگر بیمار، به او باز گردانده می شود. این کار به مدت چند ساعت و چند جلسه انجام می شود تا خون بیمار از پلاسمای طبیعی خودش پاک گردد. این روش به طور موقت از شدت علائم بیماری می کاهد.

مراقبت:

- در هنگام انجام پلازما فرز، اقدامات مراقبتی زیر را مد نظر قرار دهید:
- جلسات پلازما فرز را در زمان مقرر و تعیین شده انجام دهید و آن را به تاخیر نیندازید.

- از انجام پلاسمافرز و جایگزینی پلاسمای مصنوعی ترسی نداشته باشید.
- در جلسات اول می توان از مسیر عروق محیطی مانند رگ های دست جهت تعویض پلاسمافرز استفاده کرد ولی در جلسات بعدی به علت خراب شدن این عروق، بهتر است از رگ های مرکزی در گردن و ران با استفاده از وسایل خاص استفاده شود. این لوله های مرکزی نیاز به مراقبت بسیاری توسط شما دارد.
- در صورتی که لوله رگ مرکزی در گردن شما ثابت شده باشد از تکان شدید گردن به علت خارج شدن آن خودداری کنید.

در چه شرایطی به پزشک مراجعه نمایید؟

- در زمان های تعیین شده توسط پزشک و همچنین در صورت مشاهده هر گونه مورد غیرعادی به پزشک مراجعه نمایید.

